O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MILLIY GVARDIYASI

HARBIY-TEXNIK INSTITUTI

HARBIY VATANPARVARLIK – YUKSAK ISHONCH VA SADOQAT TIMSOLI

mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi

TOSHKENT - 2020

Biz yuqorida Zahiriddin Muhammad Bobur harbiy mahoratining ayrim qirralarini yoritishga urindik, xolos. Buyuk sarkardaning harbiy iste`dodiga oid sinchiklab o`rganiladigan jihatlar ko`p. Urushning salbiy oqibati, bek va zobitlarning xiyonatkorligi, maqsadsiz urush — umr zavoli ekanligi, harbiy safarbarlik sirlari, oddiy askar jasorati va unga Boburning munosabati, qal`a qurish san`ati va uni berkitish muammosi, qo`rg`onning joyini tanlash sirlari, muhoraba olib borishda joyning strategik ahamiyati, armiya va ozuqa zaxirasi, asirga munosabat, harbiy hiylalar va uni o``nida qo`llash, razvedka va parol, muhorabani boshqarishda shaxsning mavqeyi, davlat boshlig'ining yurt boshqarish layoqati va boshqa masalalar shular jumlasidan. Bular orasida eng diqqatga loyiq jihat — bu Zahiriddin Boburning jang maydonidagi shaxsiy jasorati mavzusidir.

Ajdodlarimizning harbiy sohasagi boy tajribasini o`rganish, harbiy san`at tarixini chuqur bilish hozirgi davr uchun muhim ahamiyatga ega. Yoshlarda harbiy vatanparvarlik tuyg`usini shakllantirishda, harbiy xizmatchilarning ma`naviy-ma`rifiy tayyorgarligini oshirishda bularning barchasi muhim rol o`ynaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Zahiriddin Muhammd Bobur. Boburnoma. –T.: "O`qituvchi", 2012.
2. Zahiriddin Muhammad Bobur ensiklopediyasi. – T.: "O`zME", 2016.
3. Pirimqul Qodirov. Yulduzli tunlar. Roman. – T.: "Sharq", 2009.

TINCHLIKNI TA'MINLASHNING MA'RIFIY MEZONLARI

Holiqov I. - o`qituvchi
Buxdu Harbiy ta`lim fakulteti

Amalga oshirilayotgan islohotlarning tub zaqmirida inson manfaatlari va xalqimiz farovonligi asosiy mezon sanlasa, mamlakatimizning dunyo hamjamiyatida imdjini oshirishga qaratilgan. Zero, Inson huquqlarini himoya qilish masalalari bo'yicha milliy va xalqaro nodavlat tashkilotlar bilan ochiq muloqotimiz faollashib bormoqda.

Jahon hamjamiyatining asosiy e'tibori tinchlik, barqarorlik va xavfsizlikni ta'minlash bo'lib, shu bois, dunyoviy o'zgarishlar xususiyatlari, xavfsizlik mexanizmlari, umuminsoniy manfaatlarning ustuvorligi, ma'rifat va diniy bag'rikenglik, barqaror taraqqiyot omillari kabi masalalarga alohida e'tibor berilmokda.

"Inson manfaati har narsadan ulug'", degan ezgu g'oyani izchil davom ettirish, hayotimizni yanada obod va farovon etish yo'lida yana bir ulkan qadam bo'ladi[1.16]. Ushbu mustahkam g'oya asosida ish yurutush va amalga oshiriligan islohotlarni fuqrolarga yetkazishda ommaviy ahborot sohalarining o'rni katta.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. Mirziyoev "Islom hamkorlik tashkiloti Tashqi ishlar vazirlari kengashi 43-sessiyasi"ning ochilish marosimidagi nutqida,- "Keyingi yillarda yer yuzida keskin geosiyosiy o'zgarishlar ro'y berdi, xalqaro miqyosda xavfsizlik va barqarorlik tizimi izdan chiqmoqda. Globallashuv jarayonining tobora shiddatli tus olishi nafaqat insoniyat imkoniyatlarini kengaytirmoqda, balki ziddiyatlarning keskinlashuvi, rivojlangan va qoloq davlatlar o'rtasidagi tafovutning o'sishiga olib kelmoqda. Buning oqibatida tinchlik va barqarorlikka raxna solayotgan, mohiyati va ko'lamiga ko'ra transmilliy xususiyatga ega turli xatti-harakatlar sodir etilmoqda. Boshpanasiz qolib, o'zga yurtlarda sarsonsargardon yurgan odamlar og'ir musibatlarni boshdan kechirmoqda, qurolli qaramaqarshiliklar va terrorizm oqibatida gunohsiz bolalar, keksalar, xotin-qizlar halok bo'layotir.

Oxiri ko'rinmaydigan urushlar tufayli ko'plab mamlakatlar vayronaga aylanmoqda[2]",-deb aytgan edi.

Mamlakatimizda ham tinchlik va barqarorlikni, millatlararo totuvlikni mustahkamlash borasida salmoqli ishlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, «20172021 yillarda O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish buyicha Xarakatlar strategiyasi»[3.1-2] da xavfsizlik, diniy bag'rikenglik va millatlararo totuvlikni mustaxkamlash masalalari alohida e'tiborga molik. O'zbekiston ayni paytda Islom hamkorlik tashkiloti Tashqi ishlar vazirlari kengashiga raislik kilmokda. Mintaqaviy xavfsizlik, xalqaro munosabatlarda siyosiy mhammolarni tomonlar manfaatini

hisobga olgan uholda hal qilish mexanizmlarini ishlab chiqish, ishonch - muloqotning asosiy shakli ekanligi umumiy xavfsizlik muhitini yaratishda alohida ahamiyat kasb etmokda. Shu nuktai nazardan, tinchlik va barqarorlikka oid zamonaviy kontseptsiyalarning mazmun-mohiyatini o'rganish, O'zbekistonda demokratik jamiyat rivojini ta'minlashda ularni amaliyotga qullash buyicha zarur ilmiy-nazariy ahamiyatga molik xulosalarni ishlab chiqish dolzarb vazifa sanaladi.

Ma'lumki, insoniyat hayoti davomida turli mafkura va maslaklar o'rtasidagi ziddiyat va qarama-qarshiliklarni boshidan kechirgan. Buning oqibatida o'zaro kelishmovchiliklar, notinchliklar yuzaga kelib turgan. Tarixga nazar tashlansa, hamma davrda ham davlatning rivojlanishi, taraqqiy topishi jamiyatning farovon va osoyishta hayot kechirishiga bog'liqligi ayon bo'ladi. Shuning uchun ham Payg'ambarimiz sallallohu alayhi vasallam hadislarining birida tinchlik-xotirjamlik eng katta ne'mat ekanligini ta'kidlab shunday deganlar:

"Ikki ne'mat borki, ko'pchilik insonlar uning qadriga yetmaydilar. Uxotirjamlik va sihat-salomatlik". Demak, tinchlik va xotirjamlik Alloh ta'oloning behisob bo'lgan buyuk ilohiy ne'matlaridan biridir. Qolaversa, barcha ezgu ishlar ro'yobga chiqishining boisi ham osoyishtalikdir. Shunday ekan, insonlar nafaqat mavjud tinchlikni qadriga yetib, shukrini ado etishlari balki, unga noshukrlik qilib putur yetkazishdan ham saqlanishlari lozim.

Qur'oni karimda ana shu tinchlikni saqlash va qadrlash vazifasi inson zimmasiga yuklanadi. Alloh ta'olo o'zining kalomida tinchlikka targ'ib qilish lozimligini ta'kidlab, shunday deydi:

"Ey, imon keltirganlar! Yoppasiga tinchlik ishiga kirishingiz!...! (Baqara surasi, 208-oyat).

Darxaqiqat, tinchlik qaror topgan yurtda xotirjamlik hukm suradi, oqibatda, jamiyatda har tomonlama yuksalish va rivojlanish ro'y beradi. Odamlarning o'zaro bir-birlariga bo'lgan ishonch va sadoqatlari, mehr va muruvvatlarining samimiy bo'lishi ham asosan xotirjamlikka bog'liqdir. Demak, dunyoda hayotning bir maromda davom etishi uchun tinchlik va osoyishtalik lozim.

Butun umrini imon va e’tiqod, vatanparvarlik va insonparvarlik, poklik va halollik, ilm va ma’rifat, adolat va diyonat yo’lida fido etgan zotlarning mo’’tabar xoklari makon topgan zamingina muqaddasdir. Agar shunday insonlar bo’lmasa, ular dahosining nafasi sezilib turmasa, har qanday zamin oddiy tuproq bo’lib qolaveradi[4].

Tinchlik va barqarorlikning jamiyat rivojidagi o’rni, insoniyat uchun ahamiyati qadim zamonlardayok anglab yetilgan. Jumladan, “Avesto’, “Veda”lar, “Tavrot”, “Injil”, “Qur’oni Karim”da insonning ma’naviy yuksalishining muhim omili sifatida tinchlik va barqarorlik e’tirof etilgan. Hususan, “Avesto”da bilim va donolik, aql-farosat, tinchlik yuli bilan zulm, adovat, turli nizolarni odilona hal etish insonlarning asosiy burchi ekanligi uqtirilgan[2.248]. “Kur’oni Karim”ning “Xujrot”surasi 9-11-oyatlarida ham urushib qolganlar o’rtasini adolat bilan tuzatib qo’yish zarurligi ta’kidlanadi[6.516]. Shuningdek, “Tavrot”da ham xar bir inson tinchlikni o’z orzu-intilishi, maqsad-muddaosi ruyobga chiqishining sharti, deb bilishi talab etiladi. Shu boisdan unda “Abadiy tinchlik axdi – “Va ular bilan tinchlik axdini tuzaman, abadiy axd ular bilan bo’ladi”[6.516], deb yozib quyilgan.

Vatanparvarlik – bir ijtimoiy guruhga mansub bo’lgan insonlarning o’z tarixi, tili, madaniyati, qadriyatlarini bilishi, ularni hurmat qilishi barobarida boshqa xalqlarning ham obro’–e’tiborini, manfaatlarini hurmat qila bilishini ifodalovchi umuminsoniy ma’naviy fazilatdir. Uni ko’pincha Vatan dushmanlariga qarshi ma’naviy-mafkuraviy qurol sifatidagina talqin etadilar. Aslida esa bu tamoyilning qamrovi ancha keng bo’lib, insonparvarlikning nisbatan muayyanlashgan shakli.

Vatanparvarlik eng avvalo, o’z vatandoshlari erkini asrash uchun kurash, inson ozodligi yo’lidagi xatti-harakatlardir.

Vatanparvarlik tuyg’usining ma’naviy asoslari anashu tuyg’ularning qaror toopishi bilan belgilanadi. Vatanparvarlik ayni paytda etuk ma’naviyatdir. Ma’naviyati zaif bo’lgan xalqda vatanparvarlik tuyg’usi ham yuksalmaydi. Bu xususda faylasuf olim E. Yusupov shunday deydi: “Vatanparvarlik muayyan milliy madaniyat, mafkura, e’tiqodlar asosida shakllanadi va rivojlanadi. SHu ma’noda hozirgi milliy istiqlol mafkurasi mustaqil O’zbekiston vatanparvarligining nazariy

aosisni tashkil etadi. Shu mafkura asosida shakllangan vatanparvarlik umummilliy fazilat sifatida shakllanadi va saqlanadi."[7.116] Xalqimizning vatanparvarlik e'tiqodi mamlakatimiz istiqloli va istiqboli bilan bog'liq bo'lgan siyosiy iqtisodiy, ijtimoiy mafkuraviy muammolarni chuqur anglab etish asosida shakllanadi. Vatan, xalq bor joyda vatanparvarlik tuyg'usi paydo bo'ladi. Bu tuyg'u insonni jasoratga, ezgulikka halol mexnatga da'vat etadi. Millatni millat bo'lib shakllanishida turli hayot to'fonlaridan omon sakdab koladigan ham vatanparvarlik tuyg'usidir.

O'zbek xalqi adolat, tinchlik, axil qo'shnichilik va insonparvarlikning nozik kurtaklarini asrlar osha asrab-avaylab kelmoqda. O'zbekistonni yangilashning oliy maqsadi ana shu an'analarni qayta tiklash, ularga yangi mazmun bag'ishlash, zaminimizda tinchlik va demokratiya, farovonlik, madaniyat, vijdon erkinligi va har bir kishini kamol toptirish uchun zarur shart-sharoitlar yaratishdir. Bu tamoyillar

O'zbekistonning o'z milliy manfaatlarini ko'zlab, tinchlik siyosatini olib borishning qonuniy asoslarini belgilab berishi bilan birga, tinchlikparvar tashqi siyosatning asosiy negizini tashkil etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Мирзиёев Ш. М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш - юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. Тошкент.: Ўзбекистон. 2017. –Б.16.
2. Мирзиёев Ш.М. Ислом ҳамкорлик ташкилоти Ташқи ишлар взирлари кенгаши 43-сессияси очилиш маросимидаги нутқи//Халқ сўзи. 2016 йил. 21 октябр сони
3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг "2017 — 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича ҳаракатлар стратегияси" ПФ-4947-сонли фармони // Халқ сўзи. – 2017. – № 28. – Б. 1-2.
4. Каримов.И.А. Имом ал-Бухорий ёдгорлик мажмуасининг очилишига багишланган маросимда сўзланган нутқдан. 1998 йил 23 октябрь.
5. Авесто. А.Махкамов таржимаси. - Тошкент: Шарк, 2001. - 248 б.
6. Куръони Карим маъноларининг таржима ва тафсири. (Хайта ишланган 2нашри)//таржима ва тафсир муаллифи Шайх Абдулазиз Мансур. - Тошкент: Шарк, 2007. -516 б.
7. Юсупов Э. Инсон камолотининг маънавий асослари. -Т.: Университет, 1998. -Б.156.

40	Hamraev K.Q.	Kursantlarning harbiy vatanparvarlik xissini shakllantirishda g'oyaviy tarbiyaning o'rni	172-176
41	Ташкенбаев Т.Т.	Важность реализуемых программ «молодежь наше будущее» – важный фактор по повышению духовного и нравственного потенциала современной молодежи узбекистана.	176-180
42	Umaraliyev A. Bozorov A.A.	Amir Temur – vatanparvar davlat boshqaruvchisi, qonunchilik va harbiy siyosat.	181-184
43	Anarkulov A. Bozorov A.A.	Amir Temur harbiy vatanparvarlik timsoli sifatida	184-188
44	Тураев А.С.	Ҳарбий куч ва ватанпарварлик гоялари: неоконсерватив ёндашув	188-193
45	Рахимов Ф. Б.	Буюк алломаллар қарашларида ватанпарварлик гоялари	193-196
46	Raxmonov T.T., Salimov Sh.M., Sanginov M.B.	Ta`lim jarayonida kursantlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash masalasi haqida	196-200
47	Кадиров М.Б.	Ватанпарварлик – инсонпарварлик гояларини миллий қадриятларимиз ва динимиздаги ўрни	200-202
48	Кадиров М.Б., Маматкулов Н.И.	Ёшларда ватанпарварлик ҳиссини тарбиялаш масалалари замон талаби	203-205
49	Ochilov I.N.	Jaloliddin Manguberdi jasorati – yuksak vatanparvarlik timsoli asoschisi	205-210
50	Сатторов А.А.	Ёшларда ҳарбий – ватанпарварликни мустаҳкамлашда "Темур тузуклари"ни ўрганишнинг аҳамияти	211-213
49	Dadajonov R., Sattorov A.A.	Abu Nasr Farobiy ilmiy merosi va uni o'rganishning vatanparlikni mustahkamlashdagi o'rni	213-217
50	Niyazov E. SH.	Buyuk мutafakkir Muso al – Xorazmiy ilmiy merosini o'rganishning tarixiy ahamiyati	217-220
51	Сатторов А.А.	Амир Темур ҳарбий санъати ва "Темур тузуклари"нинг ҳарбий – ватанпарварликни мустаҳкамлашдаги ўрни	220-223
52	Qodirjonov K.	Yoshlarda vatanparvarlik tuyg'usini yuksaltirishning ma'naviy - axloqiy jihatlari	223-226
53	Абдуллаев А.Н.	Ёшларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялашда замонавий ёндашувлар	226-229
54	Alimardonov Z.Sh.	Vatanparvarlik - iymon-e'tiqodga aylangan yuksak ma'naviyatdir	230-233
55	Mamatov A.A. Bozorov A.A.	Iqtisodiy xavfsizlikning yurtimizda tinchlikosoyishtalikni mustahkamlashdagi ahamiyati.	233-237
56	Исақов М.Т.	Ёшларда ҳарбий ватанпарварлик туйгуси шаклланишида ҳуқуқий маданиятнинг роли	237-241
57	Муйдинов М.	Ёшларда ватанпарварлик гоясини шакллантиришда аҳлоқий тарбиянинг роли	241-246

58	Axtamova Q. R.	Milliy Armiyamiz – tinchligimiz qalqoni	246-248
59	Рахманов Ф.	Миллий гвардия жанговар-хизмат фаолияти самарадорлигига ҳарбий хизматчилар ҳарбий ватанпарварлик сифатларининг таъсири	248-253
60	Кахарова М	Бу кўнгил Ватан дер, кўзимда Ватан	253-259
61	Эрназарова Ё.О .	Ҳарбий ҳизматчиларда ватанпарварлик ва садоқат фазилатларининг устуворлигини таъминлаш ва касб маданиятини такомиллаштириш	259-264
62	Ташкенбаева Д.А.	Значение дисциплины «История Узбекистана» в военных и технических вузах Узбекистана	264-268
63	Ташкенбаев Т.Т.	Важность реализуемых программ «Молодежь наше будущее» – важный фактор по повышению духовного и нравственного потенциала современной молодежи Узбекистана.	269-273
64	Раймов А.	Ўкувчиларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашнинг аҳамияти	273-276
65	Хайдаров М.Ў.	Ёшларнинг ватанпарварлик руҳида тарбиялашда ижтимоий-маданий технологияларни ўрни	277-279
66	Sattorov A.A., Yunusov D.B.	Amir Temur davlat boshqaruvi tarixini o’rganishning vatanparvarlikni mustahkamlashdagi ahamiyati	279-283
67	Saparov B., Savin Y.	Zahiriddin Muhammad Boburning harbiy mahorati	283-289
68	Holiqov I. R.	Tinchlikni ta’minlashning ma’rifiy mezonlari	289-293
69	Yunusov D.B., Usarkulov O.O.	Amir Temur harbiy san’atining vatanparvarlikni mustahkamlashdagi o’rni	294-299
70	Azamov T.T., Komilov O.	O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari — yurt tinchligi va xavfsizligi kafolati	299-301
71	Халикова У.	Интеллектуал салоҳиятли ёшлар қўнимсизлигининг ижтимоий омиллари	301-305
72	Хасанова М.С., Мирзахамдамова У.О.	Глобаллашув шароитида ватанпарварлик тарбияси: маъсулият ва бурч муаммолари	305-308
73	Каримов Ў., Каримова Г.Й., Жўраева Н.Н.	Ватанпарварлик – маънавий баркамоллик белгиси	308-312
74	Nosirov F.Sh.	Yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda milliy qadriyatlarni ahamiyati	313-317
75	Ҳикматов А. И.	Ватанпарварлик - шахс маънавиятининг мезони	317-320
76	Nairov N.N. Temirova S.V.	Harbiy vatanparvarlik sadoqatimiz timsoli.	321-323
77	Олтибоев А.М.	Ёшларда ҳарбий ватанпарварлик туйғусини шакллантиришнинг айрим жиҳатлари	323-327
78	Raxmonberdiyeva S.M.	Yosh avlodni vatanparvarlik ruhida tarbilashda musiqaning o`rni	327-329

79	Исмаилов А.Ф.	Ёшлар онгига Амир Темур ва миллий истиқлол даври тарихини алоқадорлик асосида сингдириш	330-334
80	Исмаилова Д .У.	Адабиёт дарсларида ватанпарварликни маънавий қадриятлар орқали шакллантиришда таълим ва музей ҳамкорлиги	334-338
81	Қодиров Қ.	Ёшларни миллий гоя руҳида тарбиялашда ҳарбий ватанпарварликнинг ўрни	338-342
82	Аслонов Ж.Б.	Boshqaruv tizimi orqali yoshlarda vatanparvarlik tuyg‘usini shakllantirish masalasi	342-346
83	Baxriddinov S.	Harbiylashtirilgan ta’lim muassasalaridagi vatanparvarlik tarbiyasi	346-348
84	Xudoyberdiyev I.	Yoshlarda vatanparvarlik dunyoqarashini shakllanish muammolari	348-354
85	Samadov V.	Shaxsda vatanparvarlik tuyg‘usi shakllanishining tamoyillari	354-357
86	Ashrapov B.	Fuqarolarda vatanparvarlik ongining shakillanish mezonlari	357-360
87	Mamatqulova D.	Vatanparvarlik tuyg‘usi va diniy-ahloqiy marosimlarning o‘zaro uyg‘unligi	361-363
88	Ходиев Р.Х.	Ёшларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялашда ҳарбий таълимнинг аҳамияти	363-371
89	Valiev A.A. Mamurov U.I.	Internet tarmoqlarida bloggerlar kommunikativ strategiyasining ijtimoiy xususiyatlari va manbalari	372-378
90	Жунайдуллаев М.	Жалолиддин Мангуберди – юрт ҳимоячиси	379-382

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY GVARDIYASI HARBIY-TEXNIK INSTITUTI

"HARBIY-VATANPARVARLIK – YUKSAK ISHONCH VA SADOQAT TIMSOLI"

mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferentsiyasi materiallari to'plami

2020 yil 11 yanvar

Texnik muxarrir:
Murakayeva Z.I.

Bosishga ruxsat etildi: 25.01.2020. Buyurtma: № _____ Format
Times New Roman garniturasi bilan raqamli bosma usulda bosildi.
Hajmi 24.3 b.t. Adadi: 500 nusxa.